

<https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-338-4>

УДК 338.24:338.43

ГАРАФОНОВА Ольга

Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана

<https://orcid.org/0000-0002-4740-7057>

ЯНКОВОЙ Роман

ЗВО «Міжнародний науково-технічний університет імені Академіка Юрія Бугая»

<https://orcid.org/0000-0001-5307-0991>

ДВОРНИК Ірина

Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана

<https://orcid.org/0000-0002-2558-9654>

РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА: ВИКЛИКИ СУЧАСНОГО ГЛОБАЛЬНОГО БЕЗПЕКОВОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ЕКОНОМІЧНИХ КОНФЛІКТІВ

У статті проаналізовано ресурсне забезпечення у системі управління економічною безпекою підприємства. Встановлено, що у сучасних умовах економічної нестабільності та жорсткої конкуренції економічна безпека підприємства виступає ключовою умовою його сталого розвитку. Ресурсне забезпечення є базовим компонентом системи економічної безпеки, оскільки забезпечує підприємство всім необхідним для ефективного функціонування, адаптації до зовнішніх загроз і реалізації стратегічних цілей.

Ресурсне забезпечення – це основа діяльності підприємства, яка забезпечує його здатність функціонувати стабільно та ефективно навіть в умовах економічної нестабільності чи загроз. Воно виконує ряд важливих функцій у системі управління економічною безпекою. Ресурсне забезпечення використовується для забезпечення стійкості, ефективності та адаптивності підприємства. Воно виступає основою для стратегічного управління економічною безпекою та гарантує конкурентоспроможність у динамічному економічному середовищі.

Покращення ресурсного забезпечення на підприємстві потребує комплексного підходу, який включає оптимізацію процесів управління ресурсами, впровадження сучасних технологій та стратегічне планування.

Ключові слова: ресурсне забезпечення, система управління підприємством, економічна безпека підприємства, економічні конфлікти, глобальне безпекове середовище.

GARAFONOVA Olga

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

YANKOVOY Roman

Academician Yury Bugai International Scientific and Technical University

DVORNYK Iryna

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

RESOURCE PROVISION IN THE ENTERPRISE'S ECONOMIC SECURITY SYSTEM: CHALLENGES OF THE MODERN GLOBAL SECURITY ENVIRONMENT AND ECONOMIC CONFLICTS

The economic security of an enterprise is a crucial condition for its sustainable operation and growth. It involves not only protection from financial losses but also protection against potential threats such as economic crises, competition, fraud, as well as management and technical risks.

To ensure economic security, it is necessary to develop a system of strategic resource management, which includes: assessing potential threats and developing plans to minimize them; improving the efficiency of the use of financial, material, and human resources; developing and implementing internal standards and procedures to reduce possible financial and management risks; continuous monitoring and adjusting strategies according to changes in the market and the economy as a whole.

The article analyzes resource support in the economic security management system of an enterprise. It is established that in modern conditions of economic instability and fierce competition, the economic security of an enterprise is a key condition for its Sustainable Development. Resource provision is a basic component of the economic security system, as it provides the enterprise with everything necessary for effective functioning, adaptation to external threats and implementation of strategic goals.

Resource provision is the basis of an enterprise's activity, which ensures its ability to function stably and efficiently even in conditions of economic instability or threats. It performs a number of important functions in the economic security management system. Resource allocation is used to ensure the sustainability, efficiency, and adaptability of an enterprise. It serves as the basis for Strategic Management of economic security and guarantees competitiveness in a dynamic economic environment.

Improving resource provision at the enterprise requires a comprehensive approach, which includes optimization of resource management processes, introduction of modern technologies and strategic planning.

Keywords: resource support, enterprise management system, economic security of the enterprise, economic conflicts, global security environment.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Економічна безпека підприємства — це стан захищеності його фінансових, матеріальних, інформаційних та людських ресурсів від внутрішніх і зовнішніх загроз. Одним із ключових аспектів

забезпечення економічної безпеки є ефективне управління ресурсами, яке дозволяє мінімізувати ризики та забезпечити стабільний розвиток підприємства. У цій статті буде розглянуто ресурсне забезпечення як основу управління економічною безпекою підприємства.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Серед дослідників, які займалися аналізом ресурсного забезпечення у системі управління економічною безпекою підприємства, можна виділити теоретичні роботи (Петров, Іваненко), [5,7] що формують основу для розуміння економічної безпеки, прикладні дослідження (Сидоренко, Пархоменко) [6,9], які акцентують увагу на конкретних аспектах ресурсного забезпечення та міжнародний досвід (Smith, Kovalchuk) [8,10], що додають ширший контекст і пропонують нові інструменти.

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ СТАТТЯ.

Попри значний науковий і практичний інтерес до теми ресурсного забезпечення в контексті економічної безпеки, залишаються кілька невіршених або недостатньо досліджених аспектів, які обмежують ефективність використання ресурсів підприємств. Ресурсне забезпечення є складною багатофакторною системою, яка вимагає інноваційного підходу до управління. Подолання проблем може підвищити ефективність управління економічною безпекою підприємства, а також зміцнити його стійкість у конкурентному середовищі. Вирішення цих питань стане основою для забезпечення довгострокової стабільності бізнесу.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є аналіз та оцінка ресурсного забезпечення у системі управління економічною безпекою підприємства на прикладі діяльності підприємств аграрної сфери.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Безпека підприємства є важливою основою для підтримки довіри, підвищення ефективності та сприяння розвитку будь-якої організації. Однак у цифровому середовищі виникає питання, як компанії можуть захистити себе, не порушуючи цілісність своїх операцій. Безпека бізнесу має вирішальне значення, оскільки вона захищає активи, цілісність і репутацію організації в середовищі, що стає все більш цифровим і взаємопов'язаним, таким чином захищаючи конфіденційну інформацію, інтелектуальну власність і дані клієнтів. Забезпечуючи захист від внутрішніх і зовнішніх загроз, від кібератак до соціальної інженерії, компанії можуть забезпечити безперервність роботи, дотримуватися правових норм і зберегти довіру своїх зацікавлених сторін, а також уникнути потенційних фінансових втрат, шкоди репутації та юридичних наслідків.

Економічна безпека підприємства є однією з ключових умов його стабільного функціонування в умовах сучасної конкурентної економіки. Важливим її елементом є ресурсне забезпечення, яке включає в себе фінансові, матеріальні, трудові та інформаційні ресурси. Від їх ефективного управління залежить здатність підприємства адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі, знижувати ризики та забезпечувати стабільність своєї діяльності. Одним із найбільших недоліків компаній є залучення нових фінансових ресурсів. Завдання в цій сфері зосереджені на управлінні, нагляді за економічними та фінансовими ресурсами для роботи з максимально можливою безпекою, адмініструванні та витратах, розробці фінансових стратегій компанії, а також їх моніторингу, координації в бухгалтерських завданнях, оптимізації економічної ресурсів і, зрештою, управління якістю.

Ресурси компанії – це ті елементи або фактори, які забезпечують організацію необхідними засобами для здійснення її діяльності або досягнення цілей продуктивності. Факт поєднання всіх ресурсів компанії забезпечує як її сталість, так і довгострокове процвітання. Крім того, деякі ресурси компанії є частиною виробничого процесу, необхідного для перетворення сировини на продукцію, і є навіть ресурси, мета яких полягає в тому, щоб гарантувати постачання певної сировини або які служать для оптимізації процесів. Основні види ресурсів у системі економічної безпеки представлені в табл.1.

Таблиця 1.

Основні види ресурсів у системі економічної безпеки

Вид ресурсу	Опис
Фінансові ресурси	Кошти, доступ до кредитів, інвестицій.
Матеріальні ресурси	Виробничі потужності, запаси сировини та продукції.
Інформаційні ресурси	Дані, знання, аналітична інформація.
Людські ресурси	Персонал, його компетенції та мотивація.

Джерело:[8]

Проте підприємства стурбовані повсякденними фінансами, рішеннями про втручання в економічну діяльність, у якій вони не мають повноважень чи негайної доступності інформації, або де джерела

фінансування є не найкращими. Однією з головних функцій, яку мають виконувати фінансові адміністративні директори компаній, є прийняття фінансових рішень. Хоча це складне завдання, воно має важливе значення для виживання та зростання організації, оскільки велика частина переваг, цілей та максимізації корпоративної вартості залежатиме від її рішень. Усі рішення, прийняті в цьому відділі, більшою чи меншою мірою впливатимуть на решту організації, а отже, на її важливість. Наявність ресурсів у будь-який час вимагає прийняття рішень про інвестиції для отримання майбутніх вигод, про фінансування, щоб побачити, які засоби будуть використані для інвестиції, про дивіденди, які найкраще адаптуються, тощо. Ресурсне забезпечення – це процес планування, залучення, розподілу та контролю ресурсів, необхідних для стабільної діяльності підприємства. Його значення полягає у таких аспектах:

- фінансова стабільність- це наявність і оптимальне використання фінансових ресурсів дозволяє підтримувати ліквідність і інвестиційну привабливість підприємства [5];
- матеріальна база – це постійна наявність необхідних матеріальних ресурсів забезпечує безперервність виробничого процесу та здатність підприємства виконувати свої зобов'язання перед клієнтами та партнерами [6];
- трудові ресурси: висококваліфіковані кадри є головним інструментом забезпечення конкурентоспроможності підприємства [7];
- інформаційні ресурси: Використання даних для аналізу ринку, моніторингу ризиків і прийняття обґрунтованих управлінських рішень [10].

Ресурсне забезпечення в системі управління економічною безпекою підприємства охоплює широкий спектр компонентів, які забезпечують стабільність і ефективність його функціонування. Ключовими складовими ресурсного забезпечення підприємства

Фінансові ресурси: Забезпечують гнучкість підприємства у кризових ситуаціях. Стратегічне фінансове планування дозволяє оптимізувати витрати та інвестиції. Наприклад, Smith [8] доводить, що ефективне управління фінансами зменшує ризик банкрутства навіть у несприятливих умовах.

Матеріальні ресурси: Включають сировину, обладнання, інфраструктуру. Стабільність постачання матеріальних ресурсів запобігає простою виробництва та втратам.

Інформаційні ресурси. Включають дані про ринок, конкурентів і внутрішні процеси підприємства. Сучасні аналітичні системи (ERP, CRM) дозволяють автоматизувати процеси моніторингу ресурсів.

Трудові ресурси. Професійний розвиток персоналу та його мотивація напряму впливають на ефективність використання інших ресурсів.

Кожна з цих складових взаємопов'язана та залежить від інших. Наприклад, фінансові ресурси забезпечують інвестування в нові технології, навчання персоналу та створення резервів. Інформаційні ресурси допомагають ефективно використовувати матеріальні та трудові ресурси. Лише їхня інтеграція дозволяє забезпечити економічну безпеку підприємства. Ключові складові ресурсного забезпечення є фундаментом системи управління економічною безпекою підприємства. Їх оптимізація, взаємодія та інтеграція сприяють стійкості, ефективності та конкурентоспроможності організації. Вплив ресурсного забезпечення на управління економічною безпекою:

- Прогнозування ризиків. Ресурсне забезпечення дозволяє ідентифікувати потенційні загрози (дефіцит фінансів, збої постачання тощо) і вчасно реагувати на них.
- Стратегічне планування. Оптимальне використання ресурсів сприяє підвищенню адаптивності підприємства. Дуже важливо формувати стратегічний запас матеріалів.
- Конкурентоспроможність. Ефективне управління ресурсами дозволяє знижувати витрати та підвищувати якість продукції чи послуг.
- Зменшення впливу зовнішніх загроз. Диверсифікація джерел ресурсів і автоматизація управління мінімізують залежність підприємства від зовнішніх факторів [8].

Дуже добре ілюструє ресурсне забезпечення саме українських сільськогосподарських підприємств, і це є ключовим для розуміння їхньої економічної безпеки та ефективності. Розглянемо приклади п'яти таких підприємств (табл. 2).

Усі підприємства мають сильну базу трудових, матеріальних та фінансових ресурсів. Основні відмінності полягають у способах залучення фінансів: від використання державних грантів до міжнародних інвестицій. Інвестиції в сучасне обладнання та інновації підвищують продуктивність і конкурентоспроможність підприємств. Ефективне ресурсне забезпечення є критичним фактором успіху для українських сільськогосподарських підприємств. Забезпечення кваліфікованими трудовими ресурсами, сучасною матеріально-технічною базою та достатніми фінансовими ресурсами дозволяє підприємствам підвищувати продуктивність, розширювати виробництво та зміцнювати свою позицію на ринку.

Пандемія, незаконна та неспровокована війна Росії в Україні, ворожі економічні дії, кібератаки та атаки на інфраструктуру, іноземне втручання, дезінформація та зростання геополітичної напруженості у світі виявили ризики та вразливі місця в наших суспільствах, економіках і бізнесах, яких не існувало лише декілька років тому. Ось схема, яка відображає головні цілі ресурсного забезпечення у системі управління економічною безпекою підприємства (рис. 1).

Таблиця 2.

Аналіз застосування ресурсного забезпечення на прикладі 5 українських підприємств аграрної сфери України

Підприємство	Спеціалізація	Трудові ресурси	Матеріально-технічне забезпечення	Фінансові ресурси
КСП «Сонячне»	Виробництво зерна та насіння соняшнику	Достатня кількість працівників для виконання планів	Сучасне обладнання для обробки землі та збору врожаю	Раціональне використання фінансів для підтримки процесів
ФГ «Нива»	Зернові, технічні культури, тваринництво	37 працівників: 27 у рослинництві, 10 у тваринництві	Основні засоби на суму 2045 тис. грн, включаючи сучасну техніку	Інвестиції у впровадження інновацій
Агрофірма «Авангард»	Зернові культури, тваринництво	Кваліфікований персонал	Використання сучасної техніки для підвищення продуктивності	Кредитні кошти для розширення виробництва
ТОВ «АгроЛідер»	Овочеві культури, їх переробка	Навчання персоналу новітнім технологіям	Інвестиції в тепличні комплекси та обладнання для переробки овочів	Державні гранти та програми підтримки
ПАТ «Миронівський хлібопродукт»	Виробництво м'ясної продукції	Велика кількість працівників у виробництві, логістиці	Комбикормові заводи, птахофабрики, логістичні центри	Значні інвестиції в розширення виробництва та міжнародний ринок

Джерело: узагальнено автором на основі даних підприємств

Ця схема демонструє, як різні аспекти ресурсного забезпечення пов'язані з головними цілями управління економічною безпекою підприємства. Вона також відображає конкретні дії чи підходи для досягнення кожної з цілей.

Протягом останніх років ЄС досяг прогресу в реалізації наших пріоритетів, усуваючи вразливі місця, будь то енергетична безпека, готовність до пандемії чи міцність нашої економіки, ланцюжків поставок і ключових технологій. Однак цей досвід також показав, що в деяких випадках Європа була недостатньо підготовлена до зустрічі з новими ризиками, що виникають у складному геополітичному контексті, в якому ми знаходимося. Пандемія COVID-19 підкреслила ризики, які висококонцентровані ланцюжки поставок можуть становити для функціонування європейської економіки. Агресійна війна Росії проти України показала, як надмірна залежність від однієї країни, особливо країни з абсолютно різними цінностями, моделями та інтересами, зменшує стратегічні можливості Європи та ставить під загрозу наші економіки та громадян. Державам-членам і компаніям також довелося нести витрати на економічний примус, включаючи заборону на експорт і бойкот європейських брендів, щоб приборкати їх і змусити їх відповідати політичним пріоритетам іншої країни. Усе це створює прямий ризик для функціонування наших суспільств, економік і світової торгівлі, а також прямий виклик стратегічним інтересам ЄС і його здатності діяти. Із зростанням геополітичної напруженості та глибшою, ніж будь-коли, глобальною економічною інтеграцією певні економічні потоки та діяльність можуть становити загрозу нашій безпеці. Більш ніж будь-коли, наша безпека тісно пов'язана зі здатністю зміцнювати себе та зменшувати ризики, пов'язані з економічними зв'язками, які в останні десятиліття ми вважали доброякісними. Глибокі технологічні зміни посилюють інтенсивність цієї конкуренції та ускладнюють економічні виклики та проблеми безпеки [1].

Нові геополітичні та технологічні реалії змушують нас адаптувати наш підхід, зберігаючи переважну більшість цінних економічних зв'язків Європи зі світом, водночас забезпечуючи ефективне вирішення обмежених, але небезпечних нових ризиків, з якими стикаємося. ЄС не самотній у цьому процесі, оскільки країни в усьому світі почали вирішувати проблеми свої економічній безпеці. Деякі країни з розвиненою економікою вже прийняли конкретні стратегії та впроваджують їх. Країни, що розвиваються, також вживають заходів, диверсифікуючи свої економічні зв'язки, щоб зменшити шкідливу залежність і збільшити внутрішнє виробництво. Ця тенденція відображає той факт, що лише доповнюючи традиційні підходи до національної безпеки новими заходами для захисту нашої економічної безпеки, ми можемо забезпечити процвітання, суверенітет і безпеку в нинішню епоху. Співпраця з нашими союзниками, партнерами та компаніями для формулювання та реалізації бачення економічної безпеки слугуватиме примножувачем сил [4-6].

Застосування технологічних інструментів в економічному та фінансовому менеджменті – це не лише питання зручності. Це важлива стратегія підтримки конкурентоспроможності на сучасному ринку. Можна виокремити наступні сучасні підходи до управління ресурсним забезпеченням:

- Автоматизація процесів: Використання цифрових платформ (наприклад, ERP-систем) для управління запасами, фінансами та людськими ресурсами [10].
- Диверсифікація постачальників: Зменшує ризики, пов'язані з перебоями у постачанні матеріалів.
- Створення стратегічних резервів: Забезпечує стабільність у випадку кризових ситуацій.
- Напрями підвищення ефективності ресурсного забезпечення.
- Оптимізація витрат. Аналіз витрат на кожен вид ресурсу дозволяє зменшити їх без шкоди для основної діяльності.

- Автоматизація процесів. Використання сучасних інформаційних технологій сприяє підвищенню ефективності управління ресурсами.
- Диверсифікація джерел ресурсів. Зменшує залежність підприємства від одного постачальника чи джерела фінансування.
- Підвищення кваліфікації персоналу. Регулярне навчання забезпечує конкурентоспроможність працівників.

Рис. 1 Схема головних цілей ресурсного забезпечення у системі управління економічною безпекою підприємства
Джерело: розроблено автором

Хоча Європейський Союз багато зробив для відповіді на конкретні виклики за останні роки, зараз йому потрібен загальний стратегічний підхід до економічної безпеки, зниження ризиків і просування його технологічних переваг у критичних секторах. Мета полягає в тому, щоб на рівні ЄС, національному та корпоративному рівнях створити структуру для надійної оцінки та управління ризиками економічної безпеки, одночасно зберігаючи та посилюючи наш економічний динамізм. Це особливо важливо в той час, коли ці ризики швидко розвиваються та зливаються з проблемами національної безпеки. Гарним прикладом цього є швидкість, з якою з'являються важливі нові технології, і стирання кордонів між цивільним і військовим секторами. Відправною точкою цієї стратегії є чітке вивчення ризиків і визнання внутрішньої напруги, яка існує між зміцненням нашої економічної безпеки та забезпеченням того, щоб Європейський Союз продовжував отримувати вигоди від відкритої економіки. ЄС є одним із найпривабливіших місць для глобальних компаній та інвестицій. Наші економіки процвітають завдяки відкриттям, заснованим на правилах торгівлі та інвестиціям, безпечному транскордонному зв'язку та співпраці в галузі досліджень та інновацій. Ці елементи й надалі будуть основними рушійними силами конкурентоспроможності та адаптивності Європи, оскільки ми прискорюємо подвійний екологічний і цифровий перехід. Нам потрібно покладатися на торгівлю та єдиний ринок, щоб стимулювати конкуренцію та забезпечити доступ до сировини, технологій та інших ресурсів, які мають вирішальне значення для підвищення нашої конкурентоспроможності та стійкості, а також для підтримки поточної та майбутньої зайнятості та зростання [2].

Встановлення цього правильного балансу має важливе значення і може забезпечити взаємодоповнення наших економічних інтересів і інтересів безпеки. Досягнення цього балансу залежатиме від таких трьох пріоритетів: 1) сприяння нашій власній конкурентоспроможності; 2) захистити від ризиків економічної безпеки; 3) співпрацювати з якомога ширшим колом країн, які поділяють наші інтереси або проблеми економічної безпеки. Економічне та фінансове управління це серце, яке дає життя будь-якій компанії, великій чи малій. Розуміння її основ має вирішальне значення для будь-якого підприємця, особливо для тих, хто керує малим і середнім бізнесом і працює як фрілансер. Основні концепції, які є основою надійного фінансового менеджменту, є такі:

1. Грошовий потік - це рух грошей в компанію та з неї. Дуже важливо вести детальний облік цього потоку, щоб зрозуміти фінансовий стан вашого бізнесу. Позитивний грошовий потік вказує на те, що компанія генерує більше прибутку, ніж витрачає, що є ознакою довгострокової життєздатності.

2. Бюджети: навігація за допомогою фінансової карти дозволяє планувати майбутні витрати та доходи, забезпечуючи ефективний розподіл ресурсів. Оптимальний бюджет допомагає передбачити потреби в капіталі, керувати боргом і сприяти сталому зростанню.

3. Аналіз витрат: визначення ефективності. Розуміння та контроль витрат є важливими для підтримки прибутковості. Це передбачає не лише скорочення непотрібних витрат, але й розумне інвестування в сфери, які сприяють зростанню та ефективності роботи.

4. Фінансове планування: підготовка до майбутнього передбачає встановлення коротко- та довгострокових цілей і розробку стратегій їх досягнення. Це включає в себе управління інвестиціями, планування виходу на пенсію, управління ризиками та податкове планування.

5. У епоху цифрових технологій прийняття рішень на основі даних доступніше, ніж будь-коли. Використання інструментів, які надають детальну аналітику в реальному часі, може кардинально змінити ситуацію для малих і середніх підприємств і фрілансерів. У світі, де ефективність і точність є ключовими, технологічні інструменти стали незамінними союзниками для управління економікою та фінансами, а саме:

1. Автоматизація бухгалтерського обліку значно скорочує час і зусилля, необхідні для виконання рутинних завдань.

2. Інтеграція з банківськими системами та податковими платформами має вирішальне значення для ефективного управління фінансами.

3. Доступ до актуальної фінансової інформації є життєвоважливим для прийняття обґрунтованих рішень. Інструменти управління фінансами забезпечують панелі керування та звіти в реальному часі, що дозволяє підприємцям і самозайнятим працівникам мати чітке та актуальне уявлення про фінансовий стан компанії.

4. Безпека фінансової інформації є першочерговою проблемою. Такі системи, пропонують надійні засоби контролю доступу та безпеки даних, гарантуючи, що конфіденційна інформація захищена та доступна лише авторизованим користувачам.

5. У міру розвитку бізнесу змінюються його фінансові потреби. Інструменти фінансового менеджменту мають бути масштабованими та налаштовуваними, щоб адаптуватися до цих мінливих потреб.

Економічно-фінансове управління базується на правильному управлінні ресурсами організації. Тобто, дуже просто, йдеться про управління витратами та доходами, щоб усе працювало правильно.

Економічні конфлікти та економічна безпека українських підприємств сьогодні тісно пов'язані, особливо в умовах воєнної агресії Росії та загальної нестабільності світової економіки. Ось кілька ключових аспектів цього зв'язку:

1. Вплив воєнних дій:

- Руйнування інфраструктури та виробничих потужностей: Війна призводить до безпосереднього знищення підприємств, логістичних шляхів, енергетичної інфраструктури, що серйозно порушує виробничі процеси та ланцюжки постачання. Це створює пряму загрозу економічній безпеці підприємств, оскільки вони втрачають активи, ринки збуту та можливість функціонувати.

- Втрата контролю над територіями: Окупація територій призводить до втрати підприємствами доступу до своїх філій, виробничих потужностей, сировини та робочої сили, що значно підриває їхню економічну стійкість.

- Зміни в логістиці та ланцюжках постачання: Війна порушила традиційні логістичні маршрути та ланцюжки постачання, змушуючи підприємства шукати нових постачальників, ринки збуту та способи доставки товарів. Це збільшує витрати, створює затримки та підвищує ризики для економічної безпеки.

2. Економічні конфлікти, спричинені війною:

- Конкуренція за ресурси: В умовах обмежених ресурсів та руйнування економіки посилюється конкуренція між підприємствами за доступ до фінансування, сировини, кваліфікованої робочої сили та ринків збуту. Ця конкуренція може перерости в конфлікти, що негативно впливають на економічну безпеку окремих підприємств та економіку в цілому.

- Конфлікти з контрагентами: Порушення договірних зобов'язань через військові дії, економічну нестабільність та логістичні проблеми можуть призвести до конфліктів з постачальниками, покупцями, кредиторами та іншими контрагентами.

- Кіберзагрози та інформаційні війни: Війна супроводжується активізацією кібератак на підприємства та поширенням дезінформації, що може призвести до втрати даних, порушення роботи інформаційних систем, фінансових втрат та підриву ділової репутації.

3. Вплив глобальних економічних конфліктів:

- Зміни на світових ринках: Війна в Україні вплинула на світові ціни на енергоносії, продовольство та інші товари, що створює додаткові виклики для українських підприємств, особливо експортерів та імпортерів.

- Санкції та торговельні обмеження: Міжнародні санкції проти Росії та контрзаходи з боку Росії впливають на торговельні потоки та економічні відносини України з іншими країнами, що може створювати додаткові труднощі для українських підприємств.

Як забезпечити економічну безпеку в умовах конфлікту, це можна зробити наступним чином:

- Диверсифікація ринків збуту та постачальників: Зменшення залежності від одного ринку або постачальника дозволяє знизити ризики, пов'язані з конфліктами та кризами.

- Підвищення стійкості до криз: Розробка планів дій на випадок надзвичайних ситуацій, створення резервних фондів, оптимізація витрат та впровадження ефективних систем управління ризиками.

- Захист інформації та кібербезпека: Впровадження сучасних систем захисту інформації та кібербезпеки для запобігання кібератакам та втраті даних.

- Активна співпраця з державою та міжнародними організаціями: Отримання державної підтримки, участь у програмах відновлення економіки та використання можливостей міжнародної співпраці.

Враховуючи вищезазначене, можна зробити висновок, що економічні конфлікти, особливо в умовах війни, становлять серйозну загрозу для економічної безпеки українських підприємств. Для забезпечення стійкого розвитку та відновлення економіки України необхідно вживати комплексних заходів для мінімізації негативного впливу конфліктів та зміцнення економічної безпеки підприємств.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Ресурсне забезпечення є основою економічної безпеки підприємства, оскільки воно забезпечує стабільну діяльність, адаптацію до змін і мінімізацію ризиків. Впровадження сучасних технологій і стратегічний підхід до управління ресурсами сприяють підвищенню конкурентоспроможності підприємств і забезпечують їхню стійкість у довгостроковій перспективі. Ресурсне забезпечення є ключовим елементом системи управління економічною безпекою підприємства. На прикладі підприємств можна побачити, що ефективне управління фінансовими, матеріальними, інформаційними та людськими ресурсами дозволяє мінімізувати ризики та забезпечити стійкий розвиток. Інтеграція сучасних технологій і стратегічне планування сприятимуть підвищенню рівня економічної безпеки. Ефективне управління фінансовими, матеріальними, інформаційними та людськими ресурсами дозволяє мінімізувати ризики та забезпечити стійкий розвиток підприємства. Інтеграція сучасних технологій і стратегічне планування сприятимуть підвищенню рівня економічної безпеки.

Література

1. Kachalov, O. V. (2019). *Ekonomichna bezpeka pidpriemstva: metodolohiia ta mekhanizmy zabezpechennia* [Economic security of the enterprise: Methodology and mechanisms of provision]. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury.
2. Bobrova, M. I. (Ed.). (2020). *Upravlinnia resursamy pidpriemstva: teoriia i praktyka* [Enterprise resource management: Theory and practice]. Kharkiv: KhNEU.
3. John Wiley & Sons. (2021). *Resource Management and Economic Security*.
4. Springer. (2020). *Information Security in Enterprise Resource Planning*.
5. Petrov, O. V. (2018). *Ekonomichna bezpeka pidpriemstv: osnovy upravlinnia* [Economic security of enterprises: Fundamentals of management]. Kyiv: Tsentr navchalnoi literatury.
6. Sydorenko, L. M. (2019). Resursne zabezpechennia yak element systemy bezpeky pidpriemstva [Resource provision as an element of enterprise security system]. *Zhurnal ekonomichnykh doslidzhen*, (3).
7. Ivanenko, V. P. (2020). *Stratehiia ekonomichnoi bezpeky: monohrafiia* [Economic security strategy: Monograph]. Kharkiv: Vyd-vo KhNEU.
8. Smith, J. (2021). *Resource Allocation and Enterprise Security: Global Perspectives*. London: Springer.
9. Пархоменко Н. О. *Особливості управління економічною безпекою будівельного підприємства*. Ефективна економіка. 2020. № 5. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7877> (дата звернення: 13.01.2025). <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.5.61>

10. Kovalchuk, M. A. (2023). *Resource Management for Sustainable Economic Security*. Kyiv: Scientific Press.
11. Тітенко, А. (2024). *Теоретичні основи матеріально-технічного забезпечення аграрних підприємств. Економіка та суспільство*, (66). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-133>

References

1. Kachalov, O. V. (2019). *Ekonomichna bezpeka pidpriemstva: metodolohiia ta mekhanizmy zabezpechennia* [Economic security of the enterprise: Methodology and mechanisms of provision]. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury.
2. Bobrova, M. I. (Ed.). (2020). *Upravlinnia resursamy pidpriemstva: teoriia i praktyka* [Enterprise resource management: Theory and practice]. Kharkiv: KhNEU.
3. John Wiley & Sons. (2021). *Resource Management and Economic Security*.
4. Springer. (2020). *Information Security in Enterprise Resource Planning*.
5. Petrov, O. V. (2018). *Ekonomichna bezpeka pidpriemstv: osnovy upravlinnia* [Economic security of enterprises: Fundamentals of management]. Kyiv: Tsentr navchalnoi literatury.
6. Sydorenko, L. M. (2019). *Resursne zabezpechennia yak element systemy bezpeky pidpriemstva* [Resource provision as an element of enterprise security system]. *Zhurnal ekonomichnykh doslidzhen*, (3).
7. Ivanenko, V. P. (2020). *Stratehiia ekonomichnoi bezpeky: monohrafiia* [Economic security strategy: Monograph]. Kharkiv: Vyd-vo KhNEU.
8. Smith, J. (2021). *Resource Allocation and Enterprise Security: Global Perspectives*. London: Springer.
9. Parkhomenko, N. (2020), "Features of economic security management of construction company", *Efektivna ekonomika*, [Online], vol. 5, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7877> (Accessed 13 Jan 2025). <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.5.61>
10. Kovalchuk, M. A. (2023). *Resource Management for Sustainable Economic Security*. Kyiv: Scientific Press.
11. Titenko, A. (2024). *Teoretychni osnovy materialno-tekhnichnoho zabezpechennia aharnykh pidpriemstv. Ekonomika ta suspilstvo*, (66). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-133>